9e JAARGe. № 31.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

WOENSDAG 6 FEBRUARIJ 1861.

INLANDSCHE GETUIGEN.

(*Ingezonden.*)

Bij Staatsblad 1857 No. 84 is aan inlanders of daarmede gelijkgestelde (1) personen, die opgeroepen worden om, hetzij ter teregtzitting van eenig regterlijk collegie, hetzij buiten dezelve, getuigenis in strafzaken af te leggen, toegekend voor reiskosten: 3 *duiten* per paal en voor tijdverlies en verblijfkosten: 15 *duiten* per dag. Zij echter die binnen 6 *palen* afstands van de plaats der comparitie woonachtig zijn, hebben daarop geene aanspraak, en binnen dien kring, een omtrek van ± 38 palen om de hoofdplaats van eene residentie of adsistent-residentie, woont het grootste gedeelte der bevolking. Ongetwijfeld erlangen de meeste getuigen, die opgeroepen worden, volgens de bovenstaande bepaling geene de minste schadeloosstelling.

Het is bekend dat in den regel de inlanders, ook dezulken, die aanspraak hebben op eenige vergoeding voor reis–en verblijfkosten, nogtans zeer afkeerig zijn om in eene strafzaak als getuigen te worden opgeroepen, omdat zij daardoor te veel tijd verliezen, geene, of geene voldoende, schadeloosstelling ontvangen, en veelal niet zeer menschlievend worden behandeld. In alle strafzaken toch worden volgens het *Reglement op de uitoefening der policie enz. onder de inlanders* de beklaagden en getuigen het eerst door het dorps-of kampongshoofd ondervraagd en daarna voor het districts-hoofd gebragt. Als zij dadelijk verhoord en teruggezonden worden dan mogen zij zich gelukkig achten. Voor deze eerste comparitie, welke hen een of meer volle dagen van hun werk afhoudt, krijgen zij geene schadeloosstelling hoegenaamd, en een daglooner, die in de binnenlanden zelden meer dan 20 à 25 centen daags verdient, kan niets daarvan overleggen voor den dag van morgen, noch voor dagen, waarop hij, uithoofde van ziekte of om andere oorzaken bv. het verschijnen als getuige, niet werken kan; en hoe moet hij dan leven, wanneer hij hoezeer arm, eerlijk wil blijven? Geldt het nu eene zaak, die tot de kennisname behoort van den Landraad of de Regtbank van Omgang, dan worden de beklaagden en getuigen, na onderzoek door den wedono, met de door hem opgemaakte, ter zake dienende, processen–verbaal opgezonden aan den Regent. Dan hebben de getuigen alweder kans om in verhoor te worden genomen en zonder eenige vergoeding ten minste eenen geheelen dag te verspillen. Vervolgens moeten zij voor den Hoofd-djaksa verschijnen en dit inlandsch hoofd heeft in de meeste residentien dagelijks de handen zóó vol met de behandeling van allerlei policiezaken, dat het hem dikwijls onmogelijk is iedere zaak, welke hem wordt voorgebragt, dadelijk te onderzoeken. Beklaagden en getuigen moeten alsdan onder den blooten hemel zitten wachten, en die heden nog niet aan de beurt mogt zijn om nu ook voor den Hoofd-djaksa verklaring af te leggen, kan morgen het genoegen hebben om terug te komen en zich voor diens kantoor te doen vinden. Zoo de zaak alsdan niet kan worden afgedaan, moet de getuige ook den derden dag zorgen dat hij daar weder present is. Woont hij in de nabijheid dan is het bezwaar minder, maar, is zijne woning bv. 10, 12 of meer palen ver verwijderd, hoe moet hij zich dan behelpen? Is het verhoor hij den Hoofd–djaksa afgeloopen, dan verschijnen beklaagden en getuigen ter policierol, voor het *Hoofd van het gewestelijk bestuur.* Dit vindt niet dagelijks plaats maar op sommige plaatsen slechts eenmaal 's weeks. (2) Op dien dag dan zijn de getuigen van heinde en verre reeds vóór het krieken van den dag op de been. Zij verzamelen zich ter bestemder plaatse en moeten te 7 ure reeds present zijn om door den Hoofd-Djaksa te worden gemonsterd. Nu wachten zij op de komst van den Kangdjeng toewan Bezaar Resident. Deze komt naar gelang van omstandigheden om 8, 9 of 10 ure, en besteedt soms nog een of meer uren om met den sekretaris of eenige fabriekanten of administrateurs of wel met den schoolmeester allerlei zaken te bespreken. (3) Daarna begint de policierol. De wijze, waarop soms de eerste beklaagde met de getuigen wordt voorgebragt, wekt bij een ieder, die er niet aan gewoon is, een pijnlijk gevoel van verontwaardiging op, want ziet! nadat de Hoofd-Djaksa, Djaksa's en andere inlandsche hoofden — benevens wel honderd personen als beklaagden en getuigen — sedert den vroegen morgen reeds gereed waren, behaagt het den Resident eindelijk met de policierol te beginnen, en, aangezien de dag reeds ver gevorderd is, moet er spoed mede gemaakt worden, want de Resident mag geen oogenblik wachten. De Djaksa treedt vóór, roept den eersten beklaagde op en geeft last om zich te haasten. De beklaagde wordt door één of twee policiedienaren voortgesleurd. De eerste getuige wordt daarna opgeroepen en hij staat, volgens gewoonte, uit ontzag langzaam op, om, krom als een winkelhaak gebogen, te naderen, doch op eenen wenk van den Djaksa om spoed te maken, wordt den getuige van achteren door eenen policiedienaar een stoot gegeven. Soms trekt men hem bij zijnen hoofddoek of bij de haren voort, terwijl een ander policiedienaar hem bij de armen voortsleept. — Zoo worden *getuigen* soms in de binnenlanden voorgeroepen, en als dan door zoodanige behandeling hunne denkbeelden in verwarring zijn gebragt, mogen zij terwijl een koortsachtige rilling hen bevangt, getuigenis der waarheid afleggen! Heeft de getuige volgens de bepalingen aanspraak op schadeloosstelling, dan moet hij den afloop der policierol afwachten om zijn geld te ontvangen en dan kan hij eerst te 4 ure, of op eenen buitengewoon drukken dag om 6 ure 's avonds naar huis terugkeeren. (4) Die schadeloosstelling is echter slechts berekend voor deze enkele comparitie voor de policierol en niet tevens voor de vroegere verschijningen voor den wedono, Regent en Hoofd–Djaksa.

De zaak wordt alsdan verwezen tot den landraad of de regtbank van omgang en de getuigen moeten nogmaals worden opgeroepen om, bijna op dezelfde manier als ter policierol, thans voor de derde of vierde maal hunne verklaring af te leggen. Voor vele arme inlanders gaan alzoo dagen achtereen verloren zonder eenige schadeloosstelling, omdat zij binnen de 6 palen afstands woonachtig zijn en in allen gevalle zonder voldoende tegemoet koming, terwijl zij bovendien aan eene hardvochtige behandeling zijn prijs gegeven.

Op sommige plaatsen bestaat verder de zonderlinge gewoonte om, wanneer chinezen voor de inlandsche regtbank als getuigen verschijnen, hun, voor het afleggen van den eed, *op hunne eigene kosten* eene kleine kip te verstrekken, die dan, geslagt zijnde, het eigendom blijft van den verstrekker, (den Hoofd–Djaksa of diens oppasser) terwijl de gedwongen kooper wordt verpligt voor iedere kip, anders voor 8 of 10 centen te verkrijgen, niet minder dan 30 centen te betalen. Woont de Chinesche getuige verder dan 6 palen van de hoofd-

OPMERKINGEN DER REDACTIE.

(1) *Daarmede* gelijkgestelde zegt de wet, als beschouwde zij de *personen* als *ziellooze zaken.* De uitdrukking *met hen gelijkgestelden* zou meer *den mensch* en *der wet* waardig zijn.

(2) Niet in den geest van art. 368 van het *inlandsch reglement,* evenmin als het met art. 91 van het *reglement op de regterlijke organisatie* overeenkomt, op ongeregelde tijden, soms eens in de drie of vier weken, landraad te houden, gelijk ook plaats heeft, en hetwelk tot ophooping van zaken en overhaaste afdoening aanleiding geeft.

(3) Dit geldt hier en daar van plaatsen, waar de policierol op het residentie-bureau gehouden wordt, hetgeen niet overal het geval is.

(4) Deze geheele voorstelling en ook enkele volgende trekken dragen eene plaatselijke, maar zeker niet minder ware, kleur. Gelukkig, dat het niet op alle plaatsen zóó erg toe gaat.

DUUR.

III.

DE SLAG.

(*Vervolg.*)

„Nu versta ik hem" dacht hij, „hij heeft alles ontdekt en is voornemens mij te dooden."

Nadat dit denkbeeld eerst in zijne ziel was opgekomen, ontwikkelde het zich in hetzelfde oogenblik tot zekerheid bij hem. Onder de stilte, die in de tent plaats greep, hoorde hij het stenen van den generaal, terwijl deze adem haalde en hij zag den arm schudden, die op de tafel leunde.

„Wat antwoordt gij mij?" vroeg GREGERS.

KRUSE hief het hoofd op.

„Het is waar uwe Excellentie! ik bemin haar."

Deze verklaring veranderde intusschen het gelaat van den generaal niet, zoo als KRUSE vermoed had.

„Hoe lang is het geleden, dat uwe liefde begon?" vroeg hij.

„Ik heb JEANNE RUSE bemind, sinds ik een kind wás. Zij is de eerste, de eenige, die ik ooit zal beminnen, En nu, uwe Excellentie! verwacht ik te hooren, wat gij mij hebt te zeggen. — Ik zie, dat gij waart voorbereid op hetgeen zoude geschieden" voegde hij er bij met een' blik op de pistolen, die op de tafel lagen. „Ik ben sinds lang voorbereid en reeds toen gij in mijne tent kwaamt, vermoedde ik, dat het vroeg of laat aldus moest eindigen."

GREGERS zweeg eenige seconden; daarop schudde hij het hoofd en zeide:

„Gij vergist u, kapitein! Ik dacht er niet aan, u te dooden, toen ik u dezen avond verzocht, bij mij te komen; wanneer dit mijn voornemen geweest was, zou het reeds lang geleden zijn uitgevoerd geworden. Drie jaren lang, KRUSE, heb ik geweten, dat gij haar bemindet, maar ik weet ook, hoe weinig misdaad deze geheime liefde verbergt."

Hij reikte KRUSE de hand. — „Arme kinderen!" hernam hij, „was het uwe schuld, dat gij elkander bemindet? Gij, die jong waart en die God voor elkander bestemd had. De fout was, dat niemand mij daarop opmerkzaam maakte, vóór dat het te laat was. Ik zag de zelfverloochening, die gij beiden verriedt; ik hoorde het laatste woord, de laatste zucht, waarmede gij scheiddet. Ik wist alles. — Wat gij daarentegen niet weet, mijn zoon! is, dat ook ik JEANNE beminde."

„Gij!" riep KRUSE uit.

„Ja, niet waar, het verwondert u?" hernam GREGERS met een' droevigen glimlach. Een oude man, die geen ander regt op de liefde van het kind heeft dan dat aan het toeval en de magt. Maar ik beminde haar desniettegenstaande met een gevoel, dat in sterkte en innigheid wel met het uwe kon gemeten worden. Zij was de eenige, de laatste, die mij nog aan het leven bond; mijn hart verjongde onder hare liefde, die in weerwil van de regten des mans de eerste verlegenheid van een' minnaar behouden heeft."

„Gij bemindet haar" hernam KRUSE, even alsof hij dit woord moest herhalen, om de mogelijkheid daarvan te kunnen vatten. „Maar JEANNE heeft dit nooit vermoed."

„En zoudt gij dan willen, dat ik die verraden zoude, mijn vriend, ik, die vooruit wist, dat zij niet in staat was mij weder te beminnen. In den tuin heb ik even als gij, menigmaal naar hare vensters gestaard, tot dat de schaduw of het licht verdween; ik heb mij bedwelmd gevoeld door het inademen van de lucht, waarin zij zich bewoog; ik ben eindelijk naauwgezetter geweest dan gij waart, want gij zeidet haar, dat gij haar bemindet; ik waagde naauwelijks, het mij zelven te bekennen; zij zal het ook niet te weten komen, vóór ik zal opgehouden hebben te leven."

GREGERS zweeg eenige oogenblikken en staarde voor zich heen in de ledige ruimte van de tent, KRUSE was niet in staat te antwoorden, zoo zeer was hij getroffen door hetgeen hij hoorde. Kort daarna hernam GREGERS:

„Morgen trekken wij ten strijde of zullen wij aannemen, wat de vijand ons aanbiedt. Het is mogelijk, dat ik dien dag niet zal overleven, het is zelfs waarschijnlijk."

„Waarschijnlijk?" hernam KRUSE.

„Ja, mijn vriend!" antwoordde GREGERS bedaard. „Zoo als gij pas zeidet: men kan een voorgevoel hebben in deze wereld; laat ons vooronderstellen, dat het mijne vervuld worde. — Voor dit geval heb ik eenen brief geschreven, dien ik u hierbij overhandig; bewaar dien wel; hij bevat mijn' uitersten wil. Eerst had ik bepaald, dat

plaats, dan kan hij uit de reis- en verblijfkosten de kip betalen, ten minste als die kosten daartoe voldoende zijn, zóó niet, dan moet hij het ontbrekende maar uit zijn zak suppleren. Daar de meeste chinezen op de hoofdplaatsen of binnen 6 palen van dezelve wonen, zoo is het bij hen regel, om, wanneer zij als getuigen moeten verschijnen, ten minste ieder *f* ½ in den zak mede te nemen voor eene kip tot het afleggen van hunnen eed, tenzij zij zelven er eene mede bragten, wat echter nooit gebeurt.

De Prokureur Generaal moge beweren (zie het wel bekende Rapport van dien Hoofd-Ambtenaar betreffende de toepassing van het *Reglement op de uitoefening der policie enz.* Bijblad No. 157, bladz. 255) dat elke oproeping van beklaagden en getuigen, behalve de comparitie voor den Resident, ongeoorloofd en met de reglementen in strijd is, — men leze slechts in dat reglement art. 14, 18, 40, 44, 48, 58, 59, 61, 80, 84 en 87, en raadplege met de algemeen heerschende gewoonte, uit den aard der zaak voortvloeijende, en men zal toestemmen, dat, alvorens eene zaak vóór den Resident wordt gebragt, beklaagden en getuigen reeds meer dan eens moeten zijn opgeroepen: *eerst*, krachtens art. 14, door het dorpshoofd, *daarna*, krachtens art. 48, voor den wedono en den Regent, *vervolgens*, krachtens art. 58 en 89, voor den Hoofd-Djaksa. Daarbij toch wordt eene nadere oproeping en verhoor van beklaagden of getuigen uitdrukkelijk bevolen of noodzakelijk verondersteld. Er is b. v. een misdrijf gepleegd in de dessa. Het dorpshoofd, niet of maar zeer slecht kunnende schrijven, zendt, na ondervraging, beklaagden en getuigen aan den wedono, die hen verhoort en van alles een schriftelijk relaas moet opmaken. Heeft nu hier al geene *oproeping* plaats, dan toch ten minste eene *opzending*, hetwelk in de gevolgen hetzelfde is. Het relaas van den wedono is niet altoos volledig of duidelijk, en wordt met beklaagden en getuigen opgezonden naar den Djaksa of Hoofd-Djaksa, alweder toch eene opzending. Trouwens niemand zal ontkennen dat beklaagden en getuigen *altoos* op nieuw bij den Djaksa of Hoofd-Djaksa worden in verhoor genomen. Ja! die inlandsche officier van justitie is daartoe *gehouden*, volgens art. 58 en 59, en van zelf *genoodzaakt*, wanneer aan het relaas van den wedono duidelijkheid of volledigheid ontbreekt. Hoe het ook zij, het is eene daadzaak, hoogst waarschijnlijk voor geheel Java geldig, dat inlandsche beklaagden en getuigen voor eene zaak reeds verscheidene malen opgeroepen en opgezonden zijn geworden, alvorens zij voor den Resident verschijnen.

Als de slotsom onzer opmerkingen doen wij de volgende vragen:

Moeten de inlanders het niet als een groot ongeluk beschouwen, wanneer zij in eene strafzaak als getuigen worden betrokken?

Kan men met onverschilligheid langer toelaten, dat zij gelijk hier en daar plaats vindt — als het regent, onder den blooten hemel moeten zitten wachten tot dat zij voorgeroepen worden?

Is het vooral te regtvaardigen en te gedoogen, dat vrouwen, als getuigen opgeroepen, hare zuigelingen in eene slendang bij zich dragende, soms den geheelen dag zonder eten blijven, en met hen aan regen worden blootgesteld, om eindelijk, doornat en bibberende van de koude, voor de regtbank te verschijnen?

Is het te verwonderen, dat er vele zaken van misdrijf, zelfs van moord, worden verzwegen gehouden, en dat het in gevallen van diefstal soms gebeurt, dat de bestolene, later den dader ontdekkende, eerder geneigd is, tot terugbekoming van het gestolene, losgeld te betalen, dan den dief te verklagen en te doen vervolgen?

Is de aan inlandsche getuigen toegestane schadeloosstelling voldoende te achten en vordert de billijkheid niet, dat aan hen, die binnen 6 palen van de plaats der comparitie wonen, voor langer oponthoud dan bv. een halven dag, *verblijfkosten* worden betaald, en voor *elke* oproeping, uitdrukkelijk de vastgestelde tegemoetkoming verzekerd zij?

Is het noodig en onvermijdelijk dat die getuigen zoo herhaaldelijk worden opgeroepen, of wat hetzelfde is, worden opgezonden en verhoord en dat men hen telkens, ten genoege van wien ook, zoo lang laat wachten?

Is het billijk, wanneer het afleggen van den eed met eenige kosten gepaard gaat, zoo als bij de chinezen het geval is, dat die kosten ten laste komen van den getuige?

Worden bij sommige landraden niet dikwijls overbodige getuigen opgeroepen, waardoor hun getal, *buiten noodzakelijkheid* zoo aanzienlijk vermeerdert, misschien alleen om den wille der deftigheid?

Zoo de hier medegedeelde stand van zaken niet overal en altijd heerschende is, blijft het evenwel ten hoogste te betreuren, dat men dien in alle residentien eenigzins, en hier en daar ten volle terugvinden kan.

Eindelijk zij de vraag gesteld: of het aan een hoofd van gewestelijk bestuur mag vergeven worden, dat, wanneer hij het aanwezen dier toestanden erkennen moet en ze ziet, hij toch geene maatregelen daartegen neemt, en alzoo blijkbaar onverschillig is omtrent het lot van een volk, dat hij beheerscht, en hetwelk zich alles laat welgevallen omdat het niet luide durft klagen? (5)

(5) Zoo wel in den geest van het *tarief voor getuigen-gelden*, als van het *inlandsch reglement* (zie b. v. 4e alinea art. 48) ligt het, dat van de getuigen-gelden milde beschikking gemaakt worde. Maar te onverantwoordelijker is de achteloosheid van sommige ambtenaren ten aanzien van de belangen der getuigen, naar mate de wetten hen de behartiging daarvan meer ten pligt maken.

ADVERTENTIEN.

---

gij nog een' tijd onbekend zoudt blijven met den inhoud daarvan, maar ik heb mij bedacht. — Wanneer ik dood ben, zult gij naar *Hald* terug keeren, het zal zijne poorten voor u openen, niet als vroeger om uwe zuchten en klagten op te vangen; gij zult er als heer binnentreden, JAKOB KRUSE! — Ik geef u JEANNE, en wanneer ik dit doe, dan heb ik u alles gegeven, want mijn eigendom behoort u beiden, dewijl ik een kinderloos man ben, de laatste van mijn geslacht. Verhef uw hoofd, mijn zoon! waarom laat gij het zinken? zij zal de uwe zijn, tot loon voor hare trouw en uwe verloochening. Gij zult elkander beminnen en dit is mijne nalatenschap aan u, gelijk het mijn wensch en mijne bede is, dat gij zult weder goed maken, wat ik aan haar misdreven heb."

GREGERS legde zijne hand op het gebogen hoofd van KRUSE; deze zonk ter aarde en knielde voor hem; toen GREGERS hem ophief, sloeg hij zijne armen om zijnen hals en barstte in een hoorbaar geween los. — Er was iets ontzettends in dit tooneel tusschen den man en den minnaar.

„O, mijn God! fluisterde KRUSE, „ik begrijp alles. Gij wilt u laten dooden."

„Neen, gewis niet, mijn vriend!" antwoordde GREGERS. „Ik zal gedood worden, ziedaar alles. — Ik geloof, zooals ik gezegd heb, aan mijn voorgevoel en was u beiden — u en haar — deze bekentenis verschuldigd. — Ga nu! ga en neem den brief met u; ik heb behoefte om een weinig alleen te zijn!"

Met deze woorden opende de generaal de tent en schoof er den weêrstand biedenden KRUSE uit.

Den volgenden dag, tegen den middag, begon de slag bij *Gadebusk*. KRUSE ging des morgens twee malen naar GREGERS' tent, maar de generaal liet antwoorden, dat hij zaken had. Trommen en horens riepen kort daarna de soldaten te wapen. De kapitein was genoodzaakt zich te verwijderen.

Terwijl GREGERS DAA voorbij REVENTLOW reed, naar de afdeeling, waarover hij het bevel voerde, deed hij zijn paard stil houden, wendde zich tot den generaal en sprak zoo zacht, dat niemand van de omstanders hem konde hooren:

„Uwe Excellentie! ik heb een verzoek aan u."

„Aan mij!" sprak REVENTLOW verrast.

„Ja! hernam GREGERS, „en ik hoop dat gij ter wille van de vriendschap, waarvan gij mij tot hiertoe zoo vele bewijzen gegeven hebt, daaraan voldoen wilt."

„Maar het is u reeds toegestaan, mijn waarde generaal! al was het alleen daarom, dat ik misschien het volgende uur niet meer in staat zal zijn aan de verzoeken van een vriend te voldoen."

„Bij het derde regiment op den linkervleugel van het leger voert een zekere kapitein KRUSE het commando. Ik wensch, dat zijn leven, zoo mogelijk, gespaard blijve. — Tot schadeloosstelling zult gij een ander ontvangen."

„Overste ELFELER!" sprak REVENTLOW, zich tot een van de naastbijzijnde officieren wendende, „wees zoo goed eene afdeeling van het derde regement onder bevel van kaptein KRUSE tot bedekking te laten dienen van den heuvel, van waar zijne Majesteit bepaald heeft het commando te leiden."

De overste gaf zijn paard de sporen en reed weg. GREGERS DAA bedankte REVENTLOW met een' langdurigen, krachtigen handdruk; daarop volgde hij zijnen staf. Het Deensche leger was op eene hoogte geplaatst achter eene moeras; zijn linkervleugel werd beschermd door eene rivier, de regter door een groot en digt dennenbosch. Twee uren vóór het begin van den slag, kwam de Saksische ruiterij aan en vereenigde zich met de Deensche.

De Zweden begonnen den slag met eene hevige kanonnade en bestormden de hoogte onder de wapenkreet: „Met God en JEZUS hulp!" Kort daarna was alles in een kruiddamp gehuld, dien de wind den vijand te gemoet dreef; het geweervuur vermengde zich met het gedonder der kanonnen, seinhorens klonken, de trommen rommelden, de menschen moordden.

Een oud verhaal zegt, „dat de slag met groote bloedstorting duurde tot vijf ure, zoodat niemand van weêrskanten elkander kwartier wilde geven en er daarom des te minder gevangen genomen werden, ja, de officieren vochten tegen elkander als in een tweegevecht, zoodat men de Deensche en Zweedsche officieren meestal dood naast elkander op het slagveld vond."

Uit dit verhaal ziet men, dat de Zweden driemaal de hoogte bestormden. De laatste maal gelukte het hun, vasten voet te krijgen, zonder dat de Denen het konden beletten; — twee malen werden zij teruggeslagen, de Saksische ruiterij week en ontvlugte het slagveld. STEENBOCK liet zijne behaalde voordeelen niet verloren gaan en zond aanhoudend meer troepen naar de plaats.

(*Wordt vervolgd.*)

STERFGEVALLEN.

Heden nacht overleed na eene kortstondige ziekte, mijne geliefde *DOCHTER* **Cornelia Wilhelmina**, in den jeugdigen leeftijd van 14 jaren.

Soerabaya, J. F. MOURITS.
4 *Februarij* 1861. (208)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag den 8sten dezer,
ten huize van den Heer

J. H. KOELMAN.

Van eenen netten en wel onderhouden inboedel als: **Stoelen, tafels, sopha's, banken, kasten, penant-tafels** met **marmeren bladen, ledikanten** meestal van **ambonsch hout** en **Europesche bewerking, dito buffet,** een prachtig **mahoniehouten toiletspiegel,** deugdzame **Eng. hang- en tafellampen, spiegels, schilderijen fijn glaswerk, porceleinen eet- en theeservicezen** en hetgeen verder zal te voorschijn gebragt worden. (225)

VENDUTIE

BIJ

P. VAN DRONGELEN,

op MAANDAG den 11den dezer,

van MEUBELAIR, GOUD- en ZILVERWERKEN, HOROLOGIEMAKERS en ANDERE GEREEDSCHAPPEN, ENGELSCHE HOROLOGIEVEEREN en GLAZEN, fijne VIJLEN enz.

en

ten 10 ure, een STEENEN HUIS ten overstaan van de weeskamer behoorende aan de erven NJAI KESSING. (223)

VENDUTIE

op Dingsdag den 12 dezer

DOOR

KARTHAUS & MELCHERS.

ten huize van den WelEdGestrengen heer

Meester F. C. FIEVEZ.

Van eenen zoo goed als nieuwen inboedel bestaande uit: GROOTE SPIEGELS, SCHILDERIJEN, HANG-, STAANDE- en KROONLAMPEN, MAHONIJHOUTEN en andere meubelen, waaronder GROOTE KASTEN, CONSOLES, BANKEN, STOELEN, PALEMBANGSCHE WIPSTOELEN, VOLTAIRES, TAFELS, MAHONIJHOUTEN BUFFETTEN, KAP- en WASCHTAFELS met WIT MARMEREN bladen, een MAHONIJHOUTEN TOILETTE DUCHESSE, een zeer GOEDE PIANO van **den-Ruiter**, eene- en twee mans IJZEREN LEDIKANTEN, een geheel COMPLEET EETSERVIES voor 12 personen, GLAS- en ZILVERWERK nieuwe ROTTINGMATTEN, KEUKENGEREEDSCHAP, KOPEREN BRAADPANNEN, enz.

Alles daags te voren te bezigtigen.
(224)

HOUT-VENDUTIE

te Soerabaija.

Op een nader te bepalen dag,
in den loop dezer maand.

Zullen op onze stapelplaats te *Ketabang* publiek worden verkocht.

p. m. 800 stuks djatie houtwerken,

(226) **B. J. VAN ECK & CO.**

BEKENDMAKING.

Op eenen nader te bepalen dag

***in de tweede helft van de maand* Februarij 1861**

ZAL DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

voor rekening van de firma

B. KOPERSMIT & CO,

verkocht worden:

Eene partij van **966 Jattie houten Balken** en **125 Doodkistplanken**, afkomstig van den Houtaankap *Gedong Panie*, liggende de **Balken** ter bezigtiging op de HOUTSTAPELPLAATS, nabij de kampong *Bandaran*, en het *Fort Prins Hendrik*, en de **Doodkistplanken** op het erf van den heeren W. CORES DE VRIES, aan den *Kaliemaas.* (216)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET VERTREK
van het stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

van hier naar SINGAPORE via SAMARANG en BATAVIA blijft bepaald op den 8sten Februarij.

De Agenten,
(190) **FRASER EATON & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE naar NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Ned. barkschip

ADMIRAAL DE RUIJTER,

Kapitein S. STAPERT.

Deze bodem is voor den overvoer van passagiers zeer doelmatig ingerigt, vaart eenen bekwamen geneesheer en zal in het begin van **Maart** de reis aanvaarden.

Nadere informatiën te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine-Hotel* en bij

De Agenten,
(229) SCHIMMELPENNINCK & CO.

In lading naar **Makassar** en **Banda,**

om tegen den 10 *Februarij a. s.*

te vertrekken het Ned. Ind. schip *BABOEL JOESOER.*

Voor vracht en passage gelieve men zich te vervoegen bij

(219) **ABDULLA BOB SAID.**

LOGE DE VRIENDSCHAP

Receptie in den derden graad,

op Zaturdag den 9den dezer,
des avonds ten half acht ure.

Soerabaya, *De fd. Secretaris,*
6 *Februarij* 1861. (222) **F. C. WILLEMSZ.**

Une dame mariée, nouvellement arrivée de la Hollande, examinée en quatre langues modernes, et capable d'enseigner la musique, désirerait se voir confiée l'éducation et l'enseignement de deux jeunes Demoiselles.

Reflectant on est prié de s'adresser *franco* sous l'initiale **M.**, au bureau de ce journal-ci. (230)

OP EENE TABAKSONDERNEMING

in het **Malangsche,** kunnen eenige geschikte **jonge lieden** geplaatst worden. — Degenen die reeds vroeger bij het vak waren en eenige kennis van administratie bezitten, zullen het meest in aanmerking komen.

Nadere informatien te bekomen bij

(227) **SCHIMMELPENNINCK & CO.**

Een JONG MENSCH, Nederlander van geboorte, bekend met de inlandsche talen, sedert ruim vier jaren op een SUIKER- en TABAKS ETABLISSEMENT werkzaam, en van goede getuigschriften voorzien, wenscht om redenen van gezondheid gaarne eene zelfde plaatsing zoo mogelijk in Java's Oosthoek.

Adres Letter **B** bij de uitgevers van dit blad.
(116)

SAMARANGSCHE

SCHOUWBURG-LOTERIJ,

De trekking dezer **LOTERIJ** zal alsnu plaats hebben in de **eerste helft** der maand *Maart* aanstaande, inmiddels zijn nog eenige Loten te bekomen.

Te **Batavia,**	bij den Heer	F. H. TIEDEMAN.
„ **Cheribon,**	„	M. BLOK.
„ **Soerakarta,**	„	J. A. WILKENS.
„ **Djocdjokarta,**	„	G. WEIJNSCHENK.
„ **Samarang,**	„	C. VON BORNEMANN.

SAMARANG, *De Secretaris,*
1 *Februarij* 1861. (220) **W. R. SEVERING.**

WORDT TE KOOP GEVRAAGD.

EENE BOUSSOLE met VOETSTUK

voor de opname van gronden,
Adres bureau *Oostpost.* (204)

WORDT TE KOOP GEVRAAGD.

eene

MELKGEVENDE KOE

van **Hollandsch** of **Sydney ras.**

Adres bureau *OOSTPOST.* (221)

OP NIEUW ONTVANGEN

FRANSCHE KISTWIJN

van het zoo gunstig bekende merk

Ludon Medoc

uitgezonden door *S. Laugier* te BORDEAUX en tegen billijken prijs verkrijgbaar

bij **LEROUX & CO.**

(211) *De eenige houders.*

Een woord aan de

SUIKERFABRIEKANTEN OP JAVA,

over de verhouding tusschen de in het rietsap aanwezige en de daaruit werkelijk te verkrijgen kristalliseerbare suiker door

J. KRAJENBRINK,

suikerfabriekant te Krawang.

Prijs ƒ 1.—

Uitgegeven bij H. M. VAN DORP te Batavia en bij alle **boekhandelaren op Java** te bekomen.
(218)

BIJ LEROUX & CO.

Weêr ontvangen:

GESORTEERDE FIJNE ODEURS

VAN DE SOCIÉTÉ HYGIÉNIQUE.

POMADE EN ZEEP.

EAU TONIQUE,

préservatif tegen het uitvallen van het haar.

EAU DE COLOGNE H & S

in kistjes van drie flacons

ESPRIT DE LAVANDE AMBRÉ.

VINAIGRE DE TOILETTE

DE BULLY.

EAU DENTIFRICE

ZWARTE COSMÉTIQUE ENZ.
(210)

PUIKE

MANILLA SIGAREN No. 2.

bij

(207) **L. W. VAN DER ZWAAN.**

LYONSCHE SAUCYSEN.

IN ZILVER PAPIER GEPAKT.

BIJ

(209) **LEROUX & CO.**

DE KATOENHANDEL IN CHINA.

Met betrekking tot den handel en teelt van het katoen in China lezen wij in een veel gelezen tijdschrift het volgende, wat wij om de belangrijkheid der vertaling niet onwaardig hebben gekeurd.

Wanneer het weder van Junij tot Augustus buitengewoon droog is lijdt het gewas zeer veel, een vochtige zomer is daarentegen ook zeer nadeelig voor de plant; eene goede oogst hangt dus voornamelijk af van het meer of minder gunstige jaargetij.

De omstreken van Shanghae zijn niet alleen de eenige katoen voortbrengende distrikten; het is zeker niet algemeen bekend dat de naam „katoen" afgeleid is van de *mie-wha* van *kho-ten*, het meest westelijke gedeelte van het chinesche keizerrijk. Het katoen groeit in China over eene uitgestrektheid gronds van 40 graden lengte; het produkt is groot genoeg om aan de behoeften der geheele bevolking te voldoen.

De chinesche of hanking katoen-plant is de *Gossypium herbaceum* der botanisten en de *mie-wha* van de noorder chinezen. Het is een jaargewas waarvan de plant drie of vier voet hoog opschiet, wat afhangt van de deugdelijkheid van den grond en van den bloei van Augustus tot October. De bloesem heeft eene donker gele kleur en blijft even als de Hibiscus of Malva, welke tot dezelfde plantensoort als het katoen behoort, slechts eenige weinige uren hangen. Nadat de bloesem is afgevallen, begint de zaadbol met snelheid uittezetten en wanneer de vrucht rijp is, barst zij open en vertoont de kern een zuiver wit katoen.

Het gele katoen, van welke de schoone nankingstof wordt vervaardigd, wordt genoemd „*Tze mie wha*" en verschilt in zijnen groei en aanzien als plant slechts weinig met de bovenbedoelde soort. Wanneer men beide katoensoorten op de velden ziet staan kan men in de planten geen bepaald verschil ontdekken. Het is zuiver eene toevallige

verwisseling en niettegenstaande het zaad over het algemeen hetzelfde produkt voortbrengt, mag men aannemen dat dezelfde plant nu eens witte dan weder gele katoen voortbrengt en omgekeerd. In de onmiddelijke nabijheid van Shanghae vindt men dikwijls bij den oogst gele katoen onder de witte; omgekeerd heeft hetzelfde plaats eenige mijlen noordwaarts in de velden nabij de stad Ponshun aan de oevers der Yangtze-kiang, alwaar het gele katoen in massa wordt geteeld.

Het Nanking katoen wordt hoofdzakelijk gecultiveerd op de gelijke gronden rondom Shanghae, alwaar het zomer stapel-produkt is van het land. Het distrikt, dat een gedeelte uitmaakt van de groote vlakte van Yang-tze-kiang ligt verscheidene voeten boven het watervlak in de rivieren en kanalen en is dientengevolge veel beter geschikt voor de katoenteelt dan de vlakke rijst-distrikten, welke men in verschillende gedeelten van het land aantreft; bijvoorbeeld zooals de vlakte van Ningpo, alwaar de grond vochtig en drabberig is en bij tusschenpozen geheel wordt overstroomd. Eenige in deze distrikten liggende vochtige en drabbige velden worden met rijst in plaats van met katoen beplant en gedurende den droogen tijd geregeld met water besproeid. Niettegenstaande de katoen-landen over het algemeen vlak zijn en wel zoo zeer dat men, gezeten op den top van een der hoogste huizen in Shanghae, niet een heuvel of hoogte kan ontwaren, hetwelk voor het gezigt zeer eentoonig mag genoemd worden, is het misschien een der meest vruchtbare distrikten van de geheele wereld. De grond bestaat uit eene rijke klijachtige zelfstandigheid en is in staat om jaar op jaar een onnoemelijk aantal planten te voeden, niettegenstaande hij toch maar weinig bebouwd wordt. De meststof welke de chinezen op de katoenlanden bezigen is zonder twijfel bijzonder geschikt voor het gewas. Zij halen die uit de kanalen en sloten welke het land in alle rigtingen doorsnijden en bestaat uit eene soort van modder, die voornamelijk wordt gevormd uit tot ontbinding overgegaan lang gras, riet en saprijke waterplanten, gedeeltelijk ook uit de oppervlakte van hooger gelegen landen, wat door den regen wordt afgespoeld. Elke bewerking van het land schijnt in China met de grootste geregeldheid plaats te hebben en dat wel op zekere bepaalde tijden, welke de ondervinding heeft bewezen als het geschiktste te zijn; in niets is dat meer blijkbaar dan bij de bewerking der katoenlanden. Eerst in April beginnen de landbouwers de mest te verzamelen. Het in de sloten en kanalen staande water, wordt daartoe eerst gedeeltelijk afgevoerd waarna de modder op den oever wordt geworpen om te droogen; nadat het genoegzaam is uitgedroogd wordt de mest over de katoenvelden verspreid. Vooraf echter is het land omgeploegd met de in die landstreek algemeen gebruikt wordende kleine ploeg getrokken door buffels, en daarna begëgd. Wanneer de mest over het land wordt verspreid is zij eenigzins hard of broos, doch spoedig verbindt zij zich met den grond, waarna tot het zaaijen wordt overgegaan.

Een aanmerkelijk deel der katoenlanden worden in de wintermaanden beplant met die gewassen, welke rijp kunnen zijn tegen dat de zaaitijd van het katoen aanbreekt. Gewoonlijk echter staat dit gewas nog wanneer het katoen wordt gezaaid. Het graan, bij voorbeeld, is een wintergewas en wordt in de Shanghae-distrikten gemeenlijk omstreeks het eind van Mei binnengehaald, dewijl de geschikte tijd om het katoen te zaaijen in het begin van Mei of in het laatst van April aanbreekt. Om nu ook van die graanlanden katoen te krijgen zaaijen de chinezen op den gewonen tijd onder het te velde staande koren; wanneer nu het koren rijp is, staat de katoen eenige duimen boven den grond en op het punt om met kracht opteschieten, wanneer het meer vrij aan den invloed van zon en lucht wordt blootgesteld. Het saisoen te Shanghae, dat is van de laatste vorst in het voorjaar tot de eerst invallende in het najaar, is juist lang genoeg voor het inoogsten van het katoen, daar dat gewas zeer gevoelig is voor de koude. De chinesche boer is dus verpligt om, wil hij in een jaar twee maal van zijnen grond oogsten, te zaaijen vóór dat het wintergewas wordt binnengehaald. Kan het eerste gewas geheel worden geoogst voor dat het katoen wordt gezaaid, in alle opzigten is dit verkiesselijk, daar het land dan alvorens te zaaijen, nog behoorlijk kan worden bewerkt en bemest. De gewoonte om een gewas te zaaijen op een land waar de oogst nog moet rijpen is in dit gedeelte van het land vrij algemeen; zelfs in de herfst, voor dat nog de katoen-staken uit den grond zijn gehaald, ziet men dikwijls op hetzelfde land geheel andere gewassen opschieten, gereed om de plaats intenemen van de bijna rijpe planten.

In het eind van April of het begin van Mei wanneer het land op de boven beschreven wijze is bewerkt, wordt met de uitwerping van het katoenzaad een aanvang gemaakt. Het zaad wordt geregeld over de oppervlakte van den grond verspreid, na beëindiging waarvan de arbeiders over het land loopen en dus het zaad in den grond trappen. Niet alleen wordt daardoor het zaad gebed maar de grond wordt tevens nog eens goed gebroken en omgewerkt. De ontwikkeling begint spoedig; het zaad begint al onmiddellijk uitteschieten in de op het land verspreide mest. In sommige gevallen wordt het zaad geworpen paads-of bedsgewijze, die manier is echter minder algemeen dan de eerst genoemde. Deze bedden of paden worden alsdan bemest met vergruisde oliekoeken, zijnde het overblijfsel van het katoenzaad nadat er de olie is uitgeperst. De regens welke, door de overgang van de mouson, in dat jaargetijde zeer hevig zijn doen den grond broeijen waardoor het zaad opzwelt en met eene wonderbare snelheid opschiet. De landbouwbewerking in China wordt meestal geregeld naar de veranderingen van de mouson. De boer weet bij ondervinding dat, wanneer de wind, die gedurende de laatste zeven maanden uit het noorden en oosten heeft gewaaid, verandert en uit het zuiden en westen begint te blazen, de atmospheer bezwangerd wordt met elektrieke stoffen, dat de dagelijksche regens aankomen en dus zijn te velde staand gewas verfrissching krijgt.

De katoenvelden moeten gedurende de zomermaanden met de meeste oplettendheid worden verzorgd. Wanneer de planten te digt bij elkander opschieten moeten zij worden gedund, de grond moet om de wortelen worden losgemaakt en moet daarbij vooral worden gezuiverd van alle onkruid. Is het jaargetijde gunstig dan krijgt men een aantal planten, altijd afhankelijk van meerdere of mindere vruchtbaarheid van den grond; gebeurt het echter dat het weder van Junij tot Augustus buitengewoon droog blijft, dan krijgt het gewas eenen schok die het nimmer geheel kan te boven komen. Het jaar 1845 leverde een van die saisoenen op, de oogst mogt dan ook in dat jaar niet worden vergeleken bij vorige jaren. De lente was zeer gunstig en de planten schoten goed op tot in de maand Junij toen het drooge weder inviel en aan het gewas eenen stoot gaf, die het nimmer kon te boven komen. Later in het jaargetijde viel er veel regen, doch het was te laat, de planten groeiden hoog en luchtig op, doch de geheime kracht waardoor de bloesem en het zaad wordt gevormd, ontbrak.

De katoenplant geeft achtereenvolgens van Augustus tot in het laatst van October bloesem, somtijds, wanneer de herfst mild is, ziet men zelfs nog in November bloemen; over het algemeen doen echter de koude nachten veel kwaad, daar de kou de bollen ineen doet krimpen en aldus de zaadvorming belet. In den herfst van 1844 vond dit plaats gedurende den nacht van den 28 October als wanneer de thermometer tot het vriespunt zonk; het water in de kanalen en sloten was 's morgens aan de kanten bevroren. Daar de katoenballen elken dag openbreken is het noodig om ze met de grootste geregeldheid afteplukken, want vallen zij af dan wordt de katoen vuil en vermindert voor de markt natuurlijk in waarde. Wanneer het gewas rijp wordt, ziet men elken middag de Chinezen op de velden om de vrucht intezamelen en naar het huis van den pachter te brengen.

Daar de landerijen gewoonlijk klein zijn, worden zij meest al bewerkt door den pachter en diens familie, welke dikwijls uit drie of vier geslachten bestaat, waarbij zijn begrepen de oude grijze grootvader of overgrootvader, die misschien reeds gedurende een tachtigtal jaren de oogst in zijne schuren heeft zien binnendragen. Elk lid van de familie heeft een zeker belang bij zijnen arbeid; de oogst is hun eigendom en hoe meer die opbrengt des te grooter zijn de gemakken die zij zich aan den huisselijken haard kunnen verschaffen. Ook zijn er vele grootere katoen-landerijen alwaar buiten de familie van den pachter nog buitengewone arbeiders worden gebezigd. Het is geen ongewoon gezicht om ook de huisdieren deel aan het werk te zien nemen, Verscheidene van deze dieren, voornamelijk geiten, worden op meest elke hoeve gehouden alwaar zij de gunstelingen zijn van de kinderen en deze naar de velden volgen. Alhoewel de kinderen met hunne kleine handen even goed als de meer bejaarden het katoen kunnen inzamelen, zijn zij echter niet sterk genoeg om die te vervoeren, zoodat het een zeer aangenaam schouwspel is om de begunstigde geiten te zien met eene om den nek hangende mand, waarin het katoen wordt geworpen; na gevuld te zijn brengen de dieren hunnen last naar huis, blijkbaar gevoelende dat zij voor het algemeene welzijn medewerken.

Hoe fijn het gewas ook moge zijn, de chinezen zijn er nimmer zeker van voor en aleer de oogsttijd aanbreekt. Veel hangt af van eenen droogen herfst, want wordt het weder vochtig nadat de katoenbollen zijn gebarsten, dan vallen zij op den drabbigen grond en worden daardoor, zoo niet geheel vernietigd, ten minste zwaar beschadigd. Wanneer het katoen in de schuren is gebragt wordt het dagelijks uitgespreid op tafels, welke ongeveer vier voet hoog van den grond staan en daarbij geheel zijn blootgesteld aan de stralen der zon. Om eene goede katoensoort te verkrijgen, worden die tafels bij slecht weder of 's avonds onder dak gezet. Nadat de vrucht volkomen droog is begint de afscheiding van het zaad of de zoogenaamde pitten. Dit wordt gedaan met het bekende wiel waaraan twee rollen zijn verbonden, welke laatste door het katoen rollen en het zaad uitwerpen. Het werktuig is eene eenvoudige en schoone uitvinding en beantwoordt ten volle aan het doel waarvoor het is bestemd. Het katoen wordt nu naar de markt gezonden en een gedeelte van het zaad wordt bewaard voor het gewas van het volgende jaar.

Vroeg in de schoone herfstmorgens wemelen de wegen welke naar Shanghae leiden van koelies, welke van de katoenhoeven komen en elk aan eenen over de schouderen liggenden bamboe twee groote zakken met katoen dragen. Zij leveren het katoen bij de kooplieden in de stad af, welke het verder naar de verschillende provincien des rijks verzenden. Deze koelies of kleine pachters — velen van hen brengen hun produkt zelf ten markt — zijn zeer onafhankelijk bij het verkoopen van hun produkt. Bij het eerste verkoophuis gekomen stallen zij hun katoen voor het oog van den koopman uit en vragen zij hem, welken prijs hij voor de hoedanigheid van het produkt wil geven; is de geboden som beneden de schatting van den eigenaar dan neemt hij zijne vracht weder op en wandelt hij er mede naar eenen anderen koopman. Op dien tijd van het jaar is het bijna onmogelijk om door de straten te kunnen komen, welke digt bij den rivieroever liggen en waarin zich de katoenmagazijnen bevinden, daar de groote hoeveelheden katoen welke dagelijks worden binnen gebragt als het ware de straten versperren. Het produkt wordt hier opgekocht door de groote katoenhandelaren, die het in balen doen inpakken alvorens het met de jonken wordt verzonden.

Alvorens het katoen tot draden wordt gehaspeld voor het weefgetouw, worden er alle stokels en knoopen uitgehaald door middel van de in Britsch-Indie zoo wel bekende bewerking. Dit geschiedt namelijk met eenen élastieken boog van welke de snaar onder een gedeelte katoen, welke op eene tafel ligt, wordt gespannen; de daarmede belaste werkman laat de snaar losspringen, waardoor het katoen wordt opgeworpen en de vezels worden afgescheiden zonder dat er iets van breekt; de wind voortgebragt door de plotselinge schudding bij het losspringen van de snaar der boog verwijdert alle stof en andere onreinheden. Na deze bewerking is het Chinesche katoen bijzonder zuiver en zacht en wordt het door oordeelkundigen beschouwd als door niet ééne katoensoort in de wereld te worden overtroffen. Zij is veel beter dan die soort welke uit Hindostan naar China wordt vervoerd en haalt ook op de Chinesche markt altijd eenen hoogeren prijs.

Elke kleine pachter behoudt een gedeeldte van zijn produkt voor de behoeften van zijn huisgezin. De vrouwelijke leden der familie hekelen, spinnen en weven het katoen te huis. In elke hut, door geheel dit distrikt zal de reiziger het spinnewiel en het kleine handweefgetouw, zooals in vroegere dagen in ons eigen land gebruikt werden, aantreffen. Aan deze weefgetouwen werken de vrouwen en dochters en somtijds worden zij bijgestaan door de oude mannen en kleine jongens, die ongeschikt zijn om op de velden eenige dienst te kunnen doen. In talrijke en nijvere huisgezinnen wordt meer geweven dan voor het eigen gebruik noodig is om te Shanghae en in de nabuurige steden bij het stuk te worden verkocht. Voor een der poorten van de stad wordt elken morgen eene soort van markt gehouden, op welke deze menschen hunne stukken katoen te koop komen aanbieden. Gemeenlijk is dit eenen ruilhandel, daar zij in stede van geld, thee en andere benoodigdheden in betaling aannemen. Wanneer de geheele oogst is geborgen, worden de staken uitgetrokken om voor brandhout te dienen. Er gaat dus van het gewas niets verloren; het katoen zelve dient hen tot kleeding en geeft hen het middel om alle levensbehoeften te kunnen inkoopen; van het overschietende zaad maken zij olie; de stoppels dienen tot brandhout om hun eten te kunnen bereiden, en de asch daarvan zelfs, het laatste overschot van alles, wordt over de velden gestrooid ter bemesting daarvan. Doch zelfs voor dat dit plaats vindt is het stelsel wat boven is beschreven al in werking, namelijk, dat er al een nieuw gewas is gezaaid, niettegenstaande de op dat land staande vruchten nog niet eens zijn gerijpt om te kunnen worden binnengehaald. Klaver, boonen en andere veldgewassen ziet men niet zeldzaam reeds op het veld uitschieten waar de stoppels van den katoenoogst nog niet eens zijn uitgerooid. De Chinezen in de noorder-provincien verlengen dus door alle in hunne magt staande middelen het tijdperk van den wasdom en trekken zooveel hun mogelijk is partij van de vruchtbaarheid van hun land. De lezer gelieve echter in aanmerking te nemen dat de grond van dit distrikt uit eene rijke kleistof bestaat, en in staat is om zonder bemesting verscheidene op elkander volgende gewassen te voeden en voorttebrengen. De natuur heeft hare weldaden onder de bewoners van dit gedeelte van het Chinesche keizerrijk met eene kwistige hand uitgedeeld; niet alleen de grond is de meest vruchtbare van geheel China, maar ook het klimaat is zoodanig, dat zoowel de voortbrengselen der heetere luchtstreken, als die uit de meer gematigde streken van den aardbol daar met vrucht worden aangekweekt.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Febr. 5	Ned. Ind.	Kraton.	A. v. Nijvenheim.		Bezoekie.		geen	Soerabaija.	
„ —	Nederl.	Graaf v. Heijden Reinestein	J. Wamsteker.		Batavia.		„	„	Schimmelpenninck & Co,

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Ridderkerk.	H. Teerlink.	Nederland.	B. Kopersmit & Co.
„	Vier Gebroeders.	Bonk.	„	„ „ „ „
„	Australie.	Jochems.	„	„ „ „ „
„	Watergeus.	H. R. Giezen.	Onbepaald.	E. Ten Brinck & Co.
„	Kaap Hoorn.	L. J. Dik.	„	„ „ „ „ „
„	Wilhelmina.	Ihnin.	In reparatie.	„ „ „ „ „
„	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Marianne.	Gronbeek.	Rio Janeiro.	„ „ „
„	Admiraal de Ruiter.	Stapert.	Nederland.	„ „ „
Engelsche	Annie Archibald.	John Farney.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche	Elisabeth.	H. A. Harms.	Nederland.	„ „ „ „ „ „
„	Brouwershaven.	P. Janzen.	„	„ „ „ „ „ „
Hamburgsche	Joachim Cristiaan.	Holm.	In lossing.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Anna & Elize.	Jaski.	Nederland.	„ „ „ „
Zweedsche	Avik.	Ahlborg.	Finland.	„ „ „ „
Brem.	Cappella.	Lange.	„	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Hamburgsche	Malvina Vidal.	Kessal.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomboot Samarang Paket.	Scheel	In reparatie.	„ „ „ „ „
Hamburgsche	Amazone.	Riese.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Antoinette Seraphine.	A. Victor.	„	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Magdalena.	J. Kooy.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Ottolina.	Eeleman.	„	„ „ „ „
„	Maria Agnes.	van Deursem.	Amsterdam.	„ „ „ „
Engelsche	Schotch Lassie.	Kennedy.	Onbepaald.	Hill Broekman & Co.
„	Stately.	Wicherley.	China.	Mc Lennan & Co.
Zweedsche	Catharina.	Olssen.	Onbepaald.	„ „ „

Marktprijzen.

SUIKER ƒ 16½.—
KOFFIJ ƒ 34½.—
RIJST (CARGA) ƒ 135 @ ƒ 155.—
ID. (WITTE) ƒ 175 @ ƒ 185.
ARAK ƒ 50.—
ROTTING ƒ 8 @ ƒ 9½.—
WISSELKOERS ƒ 102%.—

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door naar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.